
Uvodna bilješka

Odsjek za političku i socijalnu teoriju Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu organizirao je znanstveni skup na temu “Zločin, zaborav, oprost” u povodu hrvatskog prijevoda trilogije *Homo Sacer* Giorgia Agambena. Riječ je o knjigama: *Homo sacer. Suverena moć i goli život* (Multimedijalni institut & Arkzin, Zagreb, 2006; izvornik: 1995), *Izvanredno stanje. Homo sacer II, 1* (Deltakont, Zagreb, 2008; izvornik: 2003) i *Ono što ostaje od Auschwitz. Arhiv i svjedok (Homo sacer III)* (Antibarbarus, Zagreb, 2008; izvornik: 1998). Za dovršenje cijelog izdavačkog pothvata nedostaje još prijevod njegova velikog djela *Il regno e la gloria. Per una genealogia teologica dell'economia e del governo. Homo sacer II, 2* (Neri Pozza, 2007).

Giorgio Agamben (rođ. 1942), svjetski je utjecajan i kontroverzan talijanski filozof i kritički teoretičar, gotovo renesansni polihistor, u ogromnom tematskom rasponu svojih teorijskih preokupacija i istraživanja od književne teorije, filozofije, političkog mišljenja, religijskih studija do jezika i umjetnosti, s brojnim djelima prevedenim na engleski, francuski, njemački, španjolski i mnoge druge jezike. U nas su još objavljene njegove knjige *Ideja proze* (AGM – Zagrebački holding d. o. o., Zagreb, 2004) i *Bartleby ili o kontingenciji* (Meandarmedia, Zagreb, 2009).

U ovom kontekstu važno je i Agambenovo djelo *Mezzi senza fine. Note sulla politica* (1996), u kojemu autor nudi kritičko promišljanje i preispitivanje ključnih kategorija politike u novome povijesnom, društvenom i duhovnom kontekstu. Lucidno promišljanje političkoga kao takvoga dovodi Agambena do toga da predloži novi tip politike, politiku geste kao politiku sredstava bez svrhe. S intencijom da samo posve drukčiji politički diskurs može politiku ponovno učiniti životnom, a život političkim.

U Agambenovim djelima tematiziraju se ključni problemi za razumijevanje kako bliske povijesti tako i sadašnjosti Europe. Kako smo bili suočeni s oba tipa totalitarizma – i staljinističkim i nacionalsocijalističkim – njihovi se recidivi stalno iznova pomaljavaju u našoj suvremenoj političkoj zbilji. Prema Agambenu, moderne su demokracije u permanentnoj opasnosti da pokleknu pred dramatičnim političkim ili ekonomskim poteškoćama i skliznu u izvanredno stanje vrlo slično totalitarizmu.

Sudionici skupa nisu se bavili isključivo Agambenovom filozofijskom i političkom mišlju, nego su svoju pozornost poklonili i pitanjima koja se izravno dotiču tema što ih je taj autor tako izazovno potaknuo i pokrenuo: jesu li zločini koji su se nedavno dogodili na ovim prostorima usporedivi s Holokaustom? Na koji su način Auschwitz, Jasenovac i Omarska usporedivi? Može li rat protiv terorizma ugroziti temelje liberalne demokracije? Kakav je odnos između zaborava, zločina i oprosta? Što je modus individualne i kolektivne krivnje i oprosta? Kako misliti suverenost u globaliziranom svijetu? Je li tzv. “novi svjetski poredak” doista globalno izvanredno stanje?

Ovaj znanstveni skup održan je 29. i 30. svibnja 2009. Okupio je sudionike iz raznih područja, od politologa, sociologa i filozofa do povjesničara, književnih kritičara i teoretičara. Dio njihovih izlaganja i na temelju izlaganja napisanih tekstova sa zadovoljstvom objavljujemo u ovom tematskom bloku.